

Interesting Accounting Information for Tehran Stock Exchange Investors with Different Personalities

Mohammad Namazi¹, Ramin Zeraatgari²

Received : 2018/01/20

Approved: 2018/05/12

Research Paper

Abstract

The purpose of this study is identifying interesting accounting information for Tehran Stock Exchange investors with different personalities. In this regard, the NEO Multi-Personality Questionnaire (NEO-FFI) is used to determine the personality types of investors. The research method is a descriptive survey one. The statistical population of this study is all real investors who are active in Tehran Stock Exchange. In addition, the random sampling is used to determine a sample consisting 379 investors. One-Way Anova in SPSS software is used to test the hypotheses of the research. The results of the research show that the personality type of investors is an effective factor in their information interests, moreover, investors with more risk averse personality type are more interested in reliable information while investors with more risky personality type are interested in relevant information. Regardless of the different types of personality, almost all investors are very interested in obtaining information about the trading volume with related parties and auditor report. However, investors have shown the least interest in respect of sales growth information over the past ten years.

Keywords: Accounting Information, Personality type, Investors, Behavioural Finance, Behavioural Accounting.

JEL classification: G4

DOI: 10.22051/jera.2018.18970.1925

¹ Professor of Accounting, Shiraz University, Economics, Management and Social Sciences department, Shiraz, Iran, corresponding author, (mnamazi@rose.shirazu.ac.ir)

² P.h.D. Student in Accounting, Shiraz University University, Shiraz, Iran, (Ramin@acc.usb.ac.ir)

<https://jera.alzahra.ac.ir>

بررسی اطلاعات حسابداری مورد علاقه سرمایه گذاران فعال در بورس اوراق بهادار تهران بر اساس تیپ شخصیتی آنان

محمد نمازی*، رامین زراعت‌گری**

تاریخ دریافت: ۹۶/۱۰/۳۰

تاریخ پذیرش: ۹۷/۰۲/۲۲

مقاله پژوهشی

چکیده

هدف پژوهش حاضر شناسایی اطلاعات حسابداری مورد علاقه سرمایه گذاران فعال در بورس اوراق بهادار تهران بر اساس تیپ‌های شخصیتی آنان است. در این خصوص، از پرسش‌نامه شخصیتی چندعاملی نئو برای تعیین تیپ‌های شخصیتی سرمایه گذاران استفاده شد. روش پژوهش مورد استفاده توصیفی پیمایشی از نوع نظرسنجی است. کلیه سرمایه گذاران حقیقی فعال در بازار بورس اوراق بهادار تهران، جامعه آماری پژوهش حاضر را تشکیل می‌دهند. در این پژوهش از نمونه‌گیری تصادفی ساده استفاده شد. نمونه این پژوهش برابر با ۳۷۹ نفر است. به منظور آزمون فرضیه‌های پژوهش از روش تحلیل واریانس یک طرفه در نرم‌افزار آماری اسپاس استفاده شد. نتایج پژوهش نشان داد که تیپ‌های شخصیتی سرمایه گذاران عامل مؤثری بر علائق اطلاعاتی آنان است و سرمایه گذاران با تیپ‌های شخصیتی ریسک‌گریزتر به اطلاعات قابل اتکاتر و سرمایه گذاران با تیپ‌های شخصیتی ریسک‌پذیرتر به اطلاعات مربوطتر علاقه بیشتری دارند. صرف نظر از تیپ‌های شخصیتی مختلف، تقریباً تمامی سرمایه گذاران به اطلاعات حجم معاملات با اشخاص وابسته و گزارش حسابرس علاقه بسیار بالایی دارند. اما در خصوص اطلاع مربوط به روند رشد فروش در ده سال گذشته، سرمایه گذاران کمترین علاقه را به این نوع از اطلاع از خود نشان داده‌اند.

واژه‌های کلیدی: اطلاعات حسابداری، تیپ شخصیتی، سرمایه گذاران، مالی رفتاری، حسابداری رفتاری.

طبقه‌بندی موضوعی: G4

DOI: 10.22051/jera. 2018.18970.1925

* استاد حسابداری دانشگاه شیراز، دانشکده اقتصاد، مدیریت و علوم اجتماعی، بخش حسابداری، شیراز، ایران (نویسنده مسئول)
(mnamazi@rose.shirazu.ac.ir)

** دانشجوی دکتری حسابداری دانشگاه شیراز (Ramin@acc.usb.ac.ir).

<https://jera.alzahra.ac.ir>

مقدمه

هدف حسابداری ارائه اطلاعاتی است در مورد موقعیت مالی شرکت و نتایج حاصل از آن به گروه‌های برون سازمانی؛ مانند سرمایه‌گذاران فعلی و آتی و سایر اشخاصی که علاقه‌مند به کسب اطلاعات حسابداری هستند (نمازی، ۱۳۹۵). با وجودی که اطلاعات برای مدت‌های طولانی به‌عنوان یک جزء کلیدی در تصمیم‌گیری شناخته شده است، اما اغلب برآورد ارزش اطلاعات در تصمیم‌گیری‌ها دشوار است (نمازی، ۱۳۹۲). سایر اطلاعات غیرحسابداری، به ویژه اطلاعات رفتاری استفاده‌کنندگان، در ارزش‌گذاری اطلاعات حسابداری توسط یک استفاده‌کننده در فرآیند تصمیم‌گیری، نیز عامل تعیین‌کننده و مهمی خواهد بود (بدری، ۱۳۷۲؛ تلنگی، ۱۳۸۳؛ ویلیامز، ۱۹۶۸). در صورت وجود تأثیر مسایل رفتاری بر تصمیم‌گیری، بررسی موارد رفتاری در تدوین و بسط تئوری‌های حسابداری و ارائه اطلاعات در سیستم‌های تصمیم‌گیری حائز اهمیت خواهد بود.

امروزه حسابداران مالی دارای وظیفه مهم تولید و گزارش‌گری اطلاعات مالی برای سرمایه‌گذاران و استفاده‌کنندگان برون‌سازمانی هستند. همچنین، از چند دهه پیش تاکنون نهادهای قانون‌گذار در رشته حسابداری نیز به دنبال تعیین استانداردها و قوانینی بوده‌اند که بتوانند بهترین وضعیت اطلاعاتی را برای سرمایه‌گذاران بالفعل و بالقوه در بازار سرمایه فراهم کنند، به‌گونه‌ای که کاهش عدم تقارن اطلاعاتی بین افراد درون‌سازمانی و برون‌سازمانی و هم‌چنین کاهش عدم تقارن اطلاعاتی بین سرمایه‌گذاران یکی از اهداف اصلی این نهادها بوده است.

با وجود پیشرفت قابل ملاحظه علوم رفتاری، هنوز دانش زیادی در رابطه با چگونگی به‌کارگیری اطلاعات حسابداری برای تصمیم‌گیری افراد در دست نیست. بنابراین پیش‌بینی، دامنه و سبب تأثیر اطلاعات حسابداری در فرآیند تصمیم‌گیری با مشکل مواجه است (بدری، ۱۳۷۲). هندریکسون و ون بردا در این رابطه می‌گویند: مشکل اصلی در درک فرآیند تصمیم‌گیری افراد این است که مطالعه مستقیم عملیات مغز انسان با تکنولوژی امروز امکان‌پذیر نیست و باید در جستجوی راه‌های غیر مستقیم بود (هندریکسون و ون بردا، ۱۹۹۲: ۵۸). این در حالی است که بسیاری از نظریه‌پردازان حسابداری رفتاری اعتقاد به مطالعه شخصیت افراد به‌عنوان عاملی مهم و مؤثر در قضاوت و تصمیم‌گیری در حسابداری دارند

(نادری و همکاران، ۱۳۹۵). با این حال، مشکل اصلی نبود شناخت کافی از تیپ شخصیتی استفاده‌کنندگان اصلی اطلاعات حسابداری و تأثیر آن است. به گونه مشخص، مشکلات مربوط در این زمینه عبارتند از این که آیا شخصیت سرمایه‌گذاران رابطه‌ای با استفاده آن‌ها از اطلاعات حسابداری دارد؟ و در صورت مثبت بودن این پرسش، تأثیر تیپ شخصیتی آن‌ها بر نوع اطلاعات حسابداری چیست؟ به بیان دقیق‌تر، علایق اطلاعات حسابداری سرمایه‌گذاران بر اساس تیپ شخصیتی آن‌ها چگونه است؟

حسابداران در صورتی در انجام وظایف خود موفق خواهند بود که بتوانند اطلاعاتی مطابق با علاقه و خواست استفاده‌کننده خود تهیه و گزارش کنند. همان گونه که در بخش مبانی نظری آمده است، تیپ‌های شخصیتی استفاده‌کنندگان عاملی است که به گونه بالقوه قدرت ایجاد تفاوت در علایق اطلاعاتی سرمایه‌گذاران را دارد. لذا، این موضوع انگیزه‌ای شد تا این پژوهش به بررسی نقش تیپ‌های شخصیتی در علایق اطلاعاتی سرمایه‌گذاران بپردازد. به گونه کلی، انگیزه اصلی این مطالعه پاسخ به پرسش‌های بالا است. بر اساس مفاهیم نظری، سرمایه‌گذاران یکی از مهم‌ترین گروه‌های اطلاعاتی برون‌سازمانی هستند که سیستم حسابداری باید اطلاعات حسابداری این گروه را تأمین کند. این در حالی است که در حسابداری و حسابرسی توجه به تیپ‌های شخصیتی استفاده‌کنندگان اطلاعات مالی، عاملی بسیار مهم و ضروری است (برادران حسن زاده و همکاران، ۱۳۹۲). بنابراین، پژوهش حاضر در راستای کمک به شناسایی نیازهای گروه‌های اصلی استفاده‌کنندگان از اطلاعات حسابداری، آثار تیپ‌های شخصیتی سرمایه‌گذاران به‌عنوان اصلی‌ترین استفاده‌کننده برون‌سازمانی از اطلاعات حسابداری بر نوع اطلاعات مورد نیاز آنان را مورد بررسی قرار می‌دهد. همچنین، می‌توان اجرای این پژوهش را کمک به گسترش مرزهای دانش و ارائه مدارک تجربی وسیع در زمینه حسابداری و مالی رفتاری در شاخه نقش تیپ‌های شخصیتی بر اطلاعات مورد علاقه سرمایه‌گذاران دانست.

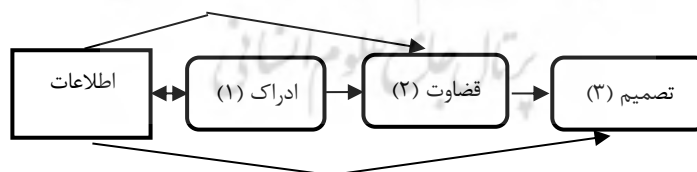
در ادامه مقاله مبانی نظری و پیشینه پژوهش‌های مرتبط با موضوع و همچنین روش پژوهش و فرضیه‌های برگرفته از مسأله و مبانی نظری پژوهش بیان می‌شود. در نهایت نتایج آزمون فرضیه‌ها مطرح و در پایان با توجه به نتایج آزمون فرضیه‌ها، مبانی نظری و پیشینه مطرح شده، نتیجه‌گیری صورت می‌گیرد و با ذکر پیشنهادها به پایان می‌رسد.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

درک و تحلیل پردازش‌گری اطلاعات حسابداری مستلزم کار در زمینه روان‌شناختی است. به‌عنوان نمونه، روان‌شناختی می‌تواند تبیین کند که چگونه ارجحیت‌های فرد برای برخی اطلاعات حسابداری به خطاهای سیستماتیک و قابل پیش‌بینی منجر می‌گردد (ورسکی و خانمن، ۱۹۷۳؛ روغنی‌زاده، ۱۳۹۵). همچنین درک بهتر تیپ‌های شخصیتی استفاده‌کنندگان می‌تواند تصمیم‌گیری آن‌ها بر مبنای استفاده از اطلاعات حسابداری را بهبود بخشد (روغنی‌زاده، ۱۳۹۵).

هدف اولیه و اصلی هر سیستم حسابداری ارایه اطلاعات کمی، جهت استفاده‌کنندگان داخلی و استفاده‌کنندگان خارجی است. حسابداری مالی مسئولیت، تهیه ارائه اطلاعات برای گروه‌های خارج از شرکت، مانند سرمایه‌گذاران فعلی و آتی و سایر اشخاصی که علاقمند به کسب اطلاعات حسابداری هستند را دارد. هنگامی که تصمیم‌گیرندگان، نوعی معینی از اطلاعات حسابداری را مبنای تصمیم‌گیری قرار می‌دهند، ممکن است در رسیدن به تصمیم‌های بهینه با شکست مواجه شوند و زیان‌های پولی هنگفتی رخ دهد. یک دلیل مهم برای چنین تصمیمات نادرستی آن است که تصاویر ناقص اطلاعات جدید، که طی پردازش‌گری ادراکی شکل می‌گیرد، ممکن است با تصاویر ادراکی قبلی از سایر اطلاعات تطابق نکند که سبب‌ساز تصمیمات متفاوت خواهد بود (عرب مازار یزدی و مسیح آبادی، ۱۳۸۳؛ گوتینگ و همکاران، ۲۰۰۶).

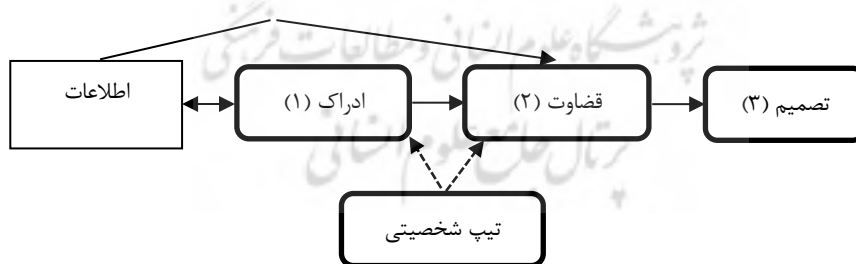
به‌گونه کلی، افراد به فرآیندهای ادراک و قضاوت، که ناشی از تیپ شخصیتی آنان است، جهت تصمیم‌گیری اتکاء می‌کنند (راجرز و هوسل، ۱۹۸۷؛ گوتینگ و همکاران، ۲۰۰۶؛ ربوگیو، ۲۰۱۳). شکل (۱) فرآیند تصمیم‌گیری را نشان می‌دهد.

شکل (۱): فرآیند مفهومی تصمیم‌گیری فرد (عرب مازار یزدی و مسیح آبادی، ۱۳۸۳)

مستطیل‌های (۱)، (۲) و (۳) در شکل (۱)، ساختارهای تئوریک فرآیندهای ادراکی، قضاوتی و گزینه‌تصمیم را ارائه می‌دهند. الگوی مذکور، روش تجربی مفیدی را ممکن می‌سازد، اگر در عمل فرآیندهای ادراک و قضاوت در دو مرحله جداگانه قابل مشاهده نباشند. در این الگو اطلاعات و ادراک لازم و ملزوم یکدیگرند (عرب‌مازار و مسیح‌آبادی، ۱۳۸۳). اطلاعات بر قضاوت نیز تأثیر می‌گذارد، یعنی اطلاعات تصاویر شناختی را راه می‌اندازد که به روی دانش ذخیره شده ارسال می‌شود و این امر به نوبه خود باعث پردازش‌گری قضاوتی فرد می‌شود.

ادراک نیز بر قضاوت و بر تصمیم‌گیری اثر می‌گذارد. تأثیر ادراک بر گزینه تصمیم را می‌توان این‌گونه تبیین نمود که استفاده‌کنندگان اطلاعات حسابداری، ممکن است به اتکاء اطلاعات مشابه قبلی و بدون تحلیل عمیقی از اطلاعات ارائه شده، تصمیم‌گیری کنند (راجرز و هوسل، ۱۹۸۷؛ زادرا و کلوره، ۲۰۱۱). در نهایت، قضاوت بر تصمیم تأثیر می‌گذارد. این الگو می‌تواند در تبیین تأثیر اطلاعات حسابداری بر فرآیندهای شناختی استفاده‌کنندگان مفید واقع شود، زیرا ادراک تعیین می‌کند که در یک موقعیت خاص رده‌بندی و طبقه‌بندی تصمیم‌گیرندگان چیست؟ و قضاوت تصمیم‌گیرندگان تعیین می‌کند که چه تصمیمی باید اتخاذ شود؟ (عرب‌مازار و مسیح‌آبادی، ۱۳۸۳؛ گوتنیک و همکاران، ۲۰۰۶). در شکل‌گیری ادراک، عوامل محیطی و غیرمحیطی زیادی تأثیرگذارند که یکی از مهم‌ترین این عوامل تیپ شخصیتی است. بنابراین می‌توان شکل (۱) را به صورت شکل (۲)، که در آن تیپ شخصیتی بر ادراک و قضاوت فرد موثر است، را ترسیم کرد. طبق شکل (۲)، بخش اول مربوط به اطلاعات می‌شود.

شکل (۲): تأثیر تیپ شخصیتی بر ادراک و قضاوت فرد

درک آثار اطلاعات بر رفتار بازار و سرمایه‌گذاران در شرایط مختلف اجتماعی و فرهنگی نیازمند توجه به علوم مختلفی از جمله روان‌شناسی و جامعه‌شناسی است (پروئه و همکاران، ۲۰۱۵). به بیان دقیق‌تر، از دیدگاه پروئه و همکاران (۲۰۱۵) در نظر گرفتن شخصیت افراد در درک آثار اطلاعات بر رفتار بازار، عاملی بسیار مؤثر و مهم است. همچنین، بانسال و همکاران (۲۰۱۶) اعتقاد دارند که شخصیت افراد عامل مؤثری در افشای اطلاعات خصوصی و تقاضا برای آن است. افزون بر این، جریان اصلی پژوهش‌های اقتصادی و مالی مدرن به مطالعه رفتار تصمیم‌گیری منطقی استفاده‌کنندگان پرداخته است. از دیدگاه ساتوس (۲۰۱۵) نیز تصمیم‌گیری در افراد تحت تأثیر چهار مجموعه ترجیحات، اطلاعات، تکنولوژی و محدودیت‌های انگیزشی بوده و افراد بر اساس این چهار عامل، بهترین نوع اطلاعات را انتخاب می‌کنند، در این بین تیپ‌های شخصیتی مختلف هر یک از این چهار عامل را تحت تأثیر خود قرار می‌دهند.

تاکنون تئوری‌های گوناگونی در خصوص ارائه اطلاعات و کارکردهای آن در بازار سرمایه ارائه شده است. با این حال، در وضعیت فعلی برخی از جنبه‌های شخصیت، الگوهای اصلی اقتصادی و مالی را به چالش کشیده و به یکی از موضوعات جنجالی در این زمینه تبدیل شده است (ساتوس، ۲۰۱۵). این موضوع تا جایی پیش رفته است که برخی از پژوهش‌گران اعتقاد دارند که فرآیند و سرعت پردازش اطلاعات در تیپ‌های شخصیتی مختلف با یکدیگر متفاوت است. شواهد تجربی موجود نیز از این ایده حمایت می‌کند. به‌عنوان نمونه، شواهد موجود در پژوهش سوکان و بوکیک (۱۹۹۸) تأییدکننده این موضوع است. به بیان دقیق‌تر، آنان نشان دادند که فرآیند و سرعت پردازش اطلاعات و نیازهای استفاده‌کنندگان در تیپ‌های شخصیتی برون‌گرا و درون‌گرا با یکدیگر متفاوت است. واسن و همکاران (۱۹۹۳) نیز با پرسشنامه شخصیتی مایزر-بریگر، تعداد ۲۵ حسابرس با تجربه از سه شرکت بزرگ هلند را مورد آزمون قرار دادند و دریافتند که عمده آن‌ها دارای ویژگی ادراکی (S) بوده‌اند و حسابرسی‌کنندگانی که ویژگی منطقی (T) داشتند، دستیابی به اطلاعاتشان بیشتر بوده است. افزون بر این، دیواراج و همکاران (۲۰۰۸) و لین و انگ (۲۰۱۰) نشان دادند که تیپ‌های شخصیتی افراد در تعیین و پذیرش سیستم‌های اطلاعاتی نقش بسیار بالایی دارد. نتایج پژوهش احمد و حسن (۲۰۱۶) نشان داد که برخی از ویژگی‌های فردی سرمایه‌گذاران (مانند جنسیت آنان) در تعامل با تیپ

شخصیتی آنان نیز می‌تواند بر تصمیم‌های سرمایه‌گذاری تأثیرگذار باشد. ال‌سامارائیه و همکاران (۲۰۱۷) نشان دادند که استفاده‌کنندگان با تیپ‌های شخصیتی توافق‌پذیری و برون‌گرایی دارای شخصیت وظیفه‌شناسی بالایی بوده و عموماً در جست‌وجوی سریع اطلاعات برای وظایف خود هستند.

در ایران نیز سعدی و همکاران (۱۳۸۹) نشان دادند که روابط متقابل قوی بین تیپ‌های شخصیتی با خطاهای ادراکی سرمایه‌گذاران وجود دارد. همچنین، نتایج پژوهش برادران حسن‌زاده و همکاران (۱۳۹۲) حاکی از آن است که تیپ‌های شخصیتی حساب‌برسان بر محتوای گزارش حسابرسی آنان تأثیر دارد. افزون‌بر این، پژوهش نادری و همکاران (۱۳۹۵) نشان‌دهنده تفاوت معنادار بین نوع اظهارنظرهای حسابرسی و تیپ‌های شخصیتی حساب‌برسان است. اخیراً سعیدی گراگامی و ناصری (۱۳۹۶) نیز به بررسی تأثیر تیپ شخصیتی بر قضاوت حرفه‌ای حسابرس در تخصیص بودجه زمانی به حساب‌های حاوی برآورد پرداختند. نتایج پژوهش آنان نشان داد که از بین ابعاد شخصیتی نئو تنها روان‌رنجوری با قضاوت حرفه‌ای رابطه مثبت و معناداری دارد. سایر ابعاد شخصیتی همچون برون‌گرایی، انعطاف‌پذیری، توافق‌پذیری و باوجدان بودن رابطه معناداری با قضاوت حرفه‌ای ندارد.

از بررسی مطالعات انجام شده داخلی و خارجی در حوزه شخصیت می‌توان نتیجه گرفت که مطالعات اندکی در این زمینه صورت گرفته است و اکثر مطالعات مربوط، تنها به بررسی یک و یا چند بخش از شخصیت پرداخته‌اند. هیچ‌کدام از این مطالعات به بررسی کامل شخصیت‌های متفاوت سرمایه‌گذاران و تأثیر آن‌ها بر اطلاعات حسابداری مورد نیاز سرمایه‌گذاران پرداخته‌اند. سایر تفاوت‌های پژوهش حاضر با سایر مطالعات این حوزه را نیز می‌توان به شرح زیر بیان نمود:

۱. در این پژوهش از پرسشنامه شخصیت نئو استفاده می‌شود که مهم‌ترین و کامل‌ترین پرسشنامه مربوط به تیپ شخصیتی است که با بررسی منابع در دسترس می‌توان ادعا کرد جزء معدود پژوهش‌هایی است که از این پرسشنامه استفاده می‌کند.

۲. این پژوهش برای اولین بار از الگوی پنج‌عاملی نئو جهت تعیین تیپ شخصیتی سرمایه‌گذاران استفاده می‌کند، در حالی که در پژوهش‌های حسابداری موجود، تیپ‌شناسی

مایرز-بریگز بیشتر مورد استفاده قرار گرفته است (ولر و همکاران، ۲۰۰۴) بنابراین این مطالعه تیپ‌های شخصیتی را به گونه کامل تری مورد بررسی قرار می‌دهد.

روش‌شناسی پژوهش

هدف این پژوهش مطالعه آثار تیپ‌های شخصیتی بر اطلاعات مورد علاقه سرمایه‌گذاران فعال در بورس اوراق بهادار تهران است. لذا، این پژوهش از نوع پژوهش‌های کمی است که از روش علمی ساخت و اثبات تجربی استفاده می‌کند و بر اساس فرضیه‌ها و طرح‌های پژوهش از قبل تعیین شده انجام می‌شود. از این دسته پژوهش‌ها زمانی استفاده می‌شود که معیار اندازه‌گیری داده‌ها کمی است و برای استخراج نتیجه‌ها از فن‌های آماری استفاده می‌شود (نمازی، ۱۳۸۲). همچنین، از آنجا که داده‌های این مطالعه از طریق پرسشنامه جمع‌آوری می‌شود، می‌توان پژوهش حاضر را از نوع پژوهش‌های پیمایشی دانست. به لحاظ هدف نیز در دسته پژوهش‌های کاربردی قرار می‌گیرد.

جامعه آماری پژوهش حاضر را کلیه سرمایه‌گذاران حقیقی فعال در بازار بورس اوراق بهادار تهران که اقدام به خرید و فروش سهام شرکت‌های بورسی از یک میلیون ریال تا بی‌نهایت می‌کنند، تشکیل می‌دهد. با توجه به این که آمار دقیقی در خصوص تعداد اعضای جامعه مورد بررسی وجود نداشت، از فرمول کوکران برای جامعه نامعین در خصوص تعیین اندازه نمونه استفاده شد. بر اساس فرمول کوکران، تعداد نمونه، ۳۸۴ نفر تعیین شد. با توجه به احتمال عدم برگشت تعدادی از پرسشنامه‌ها یا پاسخ‌دهی ناقص به پرسش‌های پرسشنامه، حدود ۱۰ درصد به این تعداد (۳۸۴) اضافه و در نهایت تعداد ۴۲۰ پرسشنامه به صورت مستقیم (حضور)، الکترونیکی، فضای مجازی، رایانامه و یا پست در بین اعضای جامعه آماری پژوهش توزیع شد. با پی‌گیری‌های مکرر، ۴۰۶ نفر از سرمایه‌گذاران فعال در بازار سرمایه به پرسشنامه‌ها پاسخ دادند که از این میان ۳۷۹ عدد آن مناسب تشخیص داده شد. روش نمونه‌گیری مورد استفاده تصادفی ساده است.

در ارتباط با ارزیابی تیپ‌های شخصیتی سرمایه‌گذاران از پرسش‌نامه شخصیتی چندعاملی نئو پنج عاملی استفاده شده است. در پرسشنامه مذکور از طیف لیکرت پنج‌گزینه‌ای (کاملاً مخالفم، مخالفم، نظری ندارم، موافقم و کاملاً موافقم با نمره‌های، به ترتیب، ۱ تا ۵) استفاده

شد. در مجموع، پرسشنامه پژوهش حاضر متشکل از سه بخش است. بخش اول شامل پرسش‌های عمومی است که مشتمل بر ۴ پرسش است. این پرسش‌ها اطلاعاتی راجع به جنسیت، سن، میزان تحصیلات و میزان تجربه و سابقه کاری پرسش‌شوندگان فراهم می‌کند. از این اطلاعات در تجزیه و تحلیل اطلاعات و نتیجه‌گیری‌های پرسشنامه استفاده شده است.

بخش دوم شامل ۶۰ پرسش تخصصی چند گزینه‌ای در رابطه با تیپ‌های شخصیتی است که از پاسخ‌دهندگان درخواست شده بر مبنای دانش حرفه‌ای و تخصصی خود و واقعیت‌های موجود به آن‌ها پاسخ دهند. پرسشنامه شخصیتی چندعاملی نئو، شخصیت را در پنج دسته کلی روان‌رنجورخویی (در مقابل پایداری عاطفی)، برون‌گرایی (در مقابل درون‌گرایی)، مشتاق نسبت به تجارب تازه (در مقابل پرده‌پوش نسبت به تجارب تازه)، توافق‌پذیری (در مقابل ستیزه‌جویی) و وظیفه‌شناسی (در مقابل بی‌مسئولیتی) دسته‌بندی می‌کند.

هر یک از این ابعاد شخصیت در پرسشنامه دارای ۱۲ سؤال هستند. بعد از نمره‌گذاری هر یک از پرسش‌ها، بر اساس حد وسط نمره ممکن (۳۶) (حداقل نمره ممکن ۱۲ و حداکثر نمره ممکن ۶۰)، نقطه شکست برای تعیین تیپ‌های شخصیتی در نظر گرفته شد و بر این اساس پاسخ‌دهندگان در دو گروه مختلف از تیپ‌های شخصیتی قرار داده شدند.

بخش سوم پرسشنامه مربوط به شناسایی علایق اطلاعاتی سرمایه‌گذاران فعال در بازار سرمایه است. در این راستا، ابتدا با توجه به ادبیات پیشین در زمینه علاقه اطلاعاتی سرمایه‌گذاران، لیستی شامل ۴۰ نوع مختلف از اطلاعاتی که به گونه بالقوه مورد علاقه سرمایه‌گذاران است، تهیه شد. سپس، لیست مذکور با استفاده از روش دلفی به تعدادی از استادان و صاحب‌نظران حسابداری^۱ ارسال و از آنان درخواست شد که از بین این ۴۰ نوع مختلف اطلاعات، ۱۰ مورد از اطلاعاتی که به اعتقاد آنان مورد علاقه سرمایه‌گذاران است را انتخاب کنند. بعد از جمع‌آوری اطلاعات انتخابی از استادان و صاحب‌نظران، اطلاعاتی که در بیشتر موارد توسط آنان انتخاب شده بود، به عنوان اطلاعات نهایی مورد علاقه سرمایه‌گذاران در پرسشنامه این پژوهش لحاظ شد. نگاره (۱) این اطلاعات را نشان می‌دهد.

تکانه (۱): پرسش نامه علاقه های اطلاعاتی سرمایه گذاران

ردیف	اطلاعات	منبع	ردیف	اطلاعات	منبع
۱	سود هر سهم	نمازی و رستمی (۱۳۸۵)	۶	میزان تحقق پیش بینی های مدیریت	نمازی و شمس الدینی (۱۳۸۶)
۲	نقدشوندگی بازار سهام شرکت	جیانگ و همکاران (۲۰۱۷)	۷	جریان های نقدی شرکت	منصورفر و همکاران (۱۳۹۴)
۳	روند رشد هزینه ها در ده سال گذشته	ناظمی اردکانی و حکمتی (۱۳۹۴)	۸	گزارش حسابرسان	گون و همکاران (۲۰۱۷)
۴	وضعیت نقدشوندگی دارایی های شرکت	پرومین و همکاران (۲۰۱۶)	۹	وضعیت سرمایه گذاری های شرکت و روند تحقق سود زیر مجموعه ها	مدرس و حصارزاده (۱۳۸۷)
۵	حجم معاملات با اشخاص وابسته	دایه و هاسنان (۲۰۱۲)	۱۰	روند رشد فروش در ده سال گذشته	فوسو و همکاران (۲۰۱۶)

شیوه پاسخ دهی سرمایه گذاران به این پرسشنامه به این صورت است که از آنان درخواست شد با توجه به دیدگاه های خود در عمل، هر یک از این ۱۰ اطلاعات ارائه شده به آنان را اولویت بندی کنند و به هر یک از اطلاعات نمره ای از ۱ (کم اهمیت ترین) تا ۱۰ (با اهمیت ترین) اختصاص دهند. در این خصوص، آنان نمی توانستند نمره ای مشابه به دو نوع از اطلاعات اختصاص دهند، اما اگر یک یا چند مورد از اطلاعات هیچ کاربردی برای آنان نداشته باشد، می توانستند به آن اطلاع عدد صفر اختصاص دهند.

به منظور حصول اطمینان از اعتبار محتوایی، از روش روایی صوری استفاده شد و سؤال های پرسشنامه با نظر متخصصان و صاحب نظران در چندین مرحله اصلاح و نهایی شد. برای ارزیابی قابلیت اطمینان یا پایایی پرسشنامه از آزمون آلفای کرونباخ استفاده شده است. به این

منظور در ابتدا تعداد ۴۰ عدد پرسشنامه بین تعدادی از افراد جامعه آماری به صورت تصادفی توزیع شد که نتایج حاکی از پایایی مناسب ابزار پژوهش بود. مقدار آلفای کرونباخ برای عامل روان‌رنجورخویی برابر با ۰/۷۱، برای عامل برون‌گرایی برابر با ۰/۶۹، برای عامل مشتاق نسبت به تجارب تازه برابر با ۰/۶۸، برای عامل توافق‌پذیری برابر با ۰/۸۷ و برای عامل وظیفه‌شناسی برابر با ۰/۷۰۴ به دست آمد. همچنین، برای آزمون فرضیه‌های پژوهش از نرم‌افزار آماری اسپاس اس نسخه ۲۳ استفاده شده است.

برای تجزیه و تحلیل داده‌های بدست آمده از پرسشنامه، از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی استفاده می‌شود. به منظور تحلیل کیفی اطلاعات عمومی بدست آمده از پاسخ‌دهندگان از روش‌های آمار توصیفی شامل طبقه‌بندی و سازماندهی اطلاعات استفاده شد. برای آزمون فرضیه‌های پژوهش نیز از روش تحلیل واریانس یک‌طرفه استفاده شد.

فرضیه‌های پژوهش

بر اساس مبانی نظری و پیشینه پژوهش که پیش از این مطرح شد، فرضیه‌های پژوهش به شرح زیر طراحی و تدوین شده است:

فرضیه اول: بین نوع اطلاعات حسابداری مورد علاقه سرمایه‌گذاران با تیپ شخصیتی روان‌رنجورخو^۲ و پایدار عاطفی^۳ تفاوت معناداری وجود دارد.

فرضیه دوم: بین نوع اطلاعات حسابداری مورد علاقه سرمایه‌گذاران با تیپ شخصیتی برون‌گرا^۴ و درون‌گرا^۵ تفاوت معناداری وجود دارد.

فرضیه سوم: بین نوع اطلاعات حسابداری مورد علاقه سرمایه‌گذاران با تیپ شخصیتی مشتاق^۶ و پرده‌پوش^۷ نسبت به تجارب تازه تفاوت معناداری وجود دارد.

فرضیه چهارم: بین نوع اطلاعات حسابداری مورد علاقه سرمایه‌گذاران با تیپ شخصیتی توافق‌پذیر^۸ و ستیزه‌جو تفاوت معناداری وجود دارد.

فرضیه پنجم: بین نوع اطلاعات حسابداری مورد علاقه سرمایه‌گذاران با تیپ شخصیتی وظیفه‌شناس^۹ و بی‌مسئولیت^{۱۰} تفاوت معناداری وجود دارد.

یافته‌های پژوهش

نتایج به دست آمده از تحلیل توصیفی سؤال‌های عمومی پرسشنامه نشان می‌دهد از بین ۳۷۹ نفر پاسخ‌دهندگان به پرسشنامه، ۲۵۹ نفر، معادل ۶۸/۳ درصد را مردان و مابقی را زنان تشکیل می‌دهند. بررسی سن پاسخ‌دهندگان نیز نشان دهنده این موضوع است که ۱/۳ درصد از آن‌ها در بازه سنی کمتر از ۳۰ سال قرار دارند؛ ۲۹/۸ درصد از آن‌ها در بازه سنی بین ۳۰ تا ۴۰ سال و سن ۴۷/۸ درصد از آزمودنی‌ها بین ۴۱ تا ۵۰ سال است و فقط سن ۲۱/۱ درصد از آزمودنی‌ها بیشتر از ۵۰ سال است. نتایج به دست آمده از تجزیه و تحلیل میزان تحصیلات نشان می‌دهد که ۸۷/۶ درصد پاسخ‌دهندگان دارای مدرک کارشناسی به بالا هستند. سابقه کاری نشان‌دهنده این است که ۵/۳ درصد از پاسخ‌دهندگان کمتر از ۵ سال، ۲۱/۴ درصد بین ۵ تا ۱۰ سال، ۴۲/۷ درصد بین ۱۱ تا ۲۰ سال و ۳۰/۶ درصد از پاسخ‌دهندگان بیشتر از ۲۰ سال سابقه کار در مسئولیت خود دارند. نگاره (۲) نیز آماره‌های توصیفی مربوط به فراوانی تیپ‌های شخصیتی مختلف در بین سرمایه‌گذاران فعال در بازار سرمایه را نشان می‌دهد. اطلاعات این نگاره، نمای کلی از فراوانی انواع مختلف تیپ‌های شخصیتی سرمایه‌گذاران ایرانی در بازار بورس اوراق بهادار تهران را ارائه می‌کند.

نگاره (۲): فراوانی تیپ‌های شخصیتی سرمایه‌گذاران

تیپ	نوع	فراوانی	درصد
روان‌رنجورخویی	روان‌رنجورخویی	۲۱۷	۵۷/۳
	پایداری عاطفی	۱۶۲	۴۲/۷
برون‌گرایی	برون‌گرایی	۱۸۸	۴۹/۶
	درون‌گرایی	۱۹۱	۵۰/۴
مشتاق نسبت به تجارب تازه	مشتاق نسبت به تجارب تازه	۱۹۶	۵۱/۷
	پرده‌پوش نسبت به تجارب تازه	۱۸۳	۴۸/۳
توافق‌پذیری	توافق‌پذیری	۱۹۲	۵۰/۷
	ستیزه‌جویی	۱۸۷	۴۹/۳
وظیفه‌شناسی	وظیفه‌شناسی	۲۱۵	۵۶/۷
	بی‌مسئولیتی	۱۶۴	۴۳/۳

نتایج آزمون کلموگروف اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن داده‌های پژوهش در نگاره (۳) نشان داده شده است. نتایج این آزمون نشان داد که توزیع فراوانی داده‌های مربوط به فرضیه‌های پژوهش نرمال هستند.

نگاره (۳): نتایج آزمون کلموگروف اسمیرنوف

نوع اطلاعات	آماره Z	سطح معنی داری	نوع اطلاعات	آماره Z	Sig
سود هر سهم	۰/۴۱۶	۰/۷۳۹	میزان تحقق پیش‌بینی‌های مدیریت	۰/۵۱۳	۰/۷۹۴
نقدشوندگی بازار سهام شرکت	۰/۱۱۰	۰/۹۰۴	جریان‌های نقدی شرکت	۰/۷۲۴	۰/۰۹۷
روند رشد هزینه‌ها در ده سال گذشته	۰/۴۴۷	۰/۶۹۲	گزارش حسابرس	۰/۶۱۲	۰/۱۰۳
وضعیت نقدشوندگی دارایی‌های شرکت	۰/۹۸۱	۰/۰۸۵	وضعیت سرمایه‌گذاری‌های شرکت و روند تحقق سود زیرمجموعه‌ها	۰/۵۰۰	۰/۸۰۶
حجم معاملات با اشخاص وابسته	۰/۲۳۱	۰/۸۷۳	روند رشد فروش در ده سال گذشته	۰/۲۸۳	۰/۷۹۸

با توجه به نرمال بودن توزیع داده‌ها، به منظور آزمون فرضیه‌ها و بررسی تفاوت میانگین علایق اطلاعاتی در بین سرمایه‌گذاران فعال در بازار سرمایه با تیپ‌های شخصیتی مختلف از تحلیل واریانس یک‌طرفه استفاده شد. نتایج تحلیل‌ها در نگاره (۴) نشان داده شده است. طبق اطلاعات این نگاره، تفاوت میانگین علایق اطلاعاتی سرمایه‌گذاران در تیپ‌های شخصیتی مختلف در اکثر موارد از لحاظ آماری معنادار است. به عبارت دیگر، میزان میانگین نمرات سرمایه‌گذاران برای اطلاعات سود هر سهم، نقدشوندگی بازار سهام شرکت، روند رشد هزینه‌ها در ده سال گذشته، وضعیت نقدشوندگی دارایی‌های شرکت، حجم معاملات با اشخاص وابسته، میزان تحقق پیش‌بینی‌های مدیریت، جریان‌های نقدی شرکت و وضعیت سرمایه‌گذاری‌های شرکت و روند تحقق سود زیرمجموعه‌ها در تیپ شخصیتی روان‌رنجورخویی در مقایسه با تیپ شخصیتی پایداری عاطفی (فرضیه اول)، تیپ شخصیتی برون‌گرایی در مقایسه با تیپ شخصیتی درون‌گرایی (فرضیه دوم)، تیپ شخصیتی مشتاق نسبت

به تجارب تازه در مقایسه با تیپ شخصیتی پرده پوش نسبت به تجارب تازه (فرضیه سوم)، تیپ شخصیتی توافق پذیری در مقایسه با تیپ شخصیتی ستیزه جویی (فرضیه چهارم) و تیپ شخصیتی وظیفه شناسی در مقایسه با تیپ شخصیتی بی مسئولیتی (فرضیه پنجم) با یکدیگر تفاوت معناداری دارد.

تکراه (۴): خلاصه نتایج تحلیل واریانس یک طرفه برای بررسی مقایسه اطلاعاتی مورد علاقه در بین سرمایه گذاران با تیپ های شخصیتی مختلف

نوع اطلاعات	فرضیه اول		فرضیه دوم		فرضیه سوم		فرضیه چهارم		فرضیه پنجم	
	توان آماری	F آماره	توان آماری	F آماره	توان آماری	F آماره	توان آماری	F آماره	توان آماری	F آماره
سود هر سهم	۰/۹۳۵	۱۲/۱۵۱°	۱	۳۴/۷۴۲°	۰/۹۸۱	۱۶/۳۳۶°	۰/۹۲۷	۱۱/۷۰۵°	۰/۹۰۰	۱۰/۵۷۷°
نقدشوندگی بازار سهام شرکت	۰/۵۵۲	۴/۳۸۸°	۱	۳۵/۴۷۹°	۰/۷۳۶	۶/۷۵۴°	۰/۷۶۷	۷/۲۶۵°	۰/۹۵۰	۱۳/۰۳۸°
روند رشد هزینه ها در ده سال گذشته	۰/۹۱۲	۱۱/۰۲۳°	۱	۴۷/۷۸۵°	۰/۹۷۴	۱۵/۳۶۱°	۰/۹۶۵	۱۴/۳۳۵°	۰/۹۷۶	۱۵/۵۱۳°
وضعیت نقدشوندگی دارایی های شرکت	۰/۸۰۳	۷/۹۵۴°	۱	۶۹/۴۸۳°	۰/۹۹۲	۱۹/۳۰۸°	۰/۹۲۷	۱۱/۷۱۵°	۰/۹۸۲	۱۶/۵۱۲°
حجم معاملات با اشخاص وابسته	۰/۷۹۰	۷/۷۰۲°	۱	۶۴/۱۹۲°	۰/۹۵۴	۱۳/۳۳۰°	۰/۹۶۵	۱۴/۲۹۴°	۰/۹۹۳	۱۹/۸۴۱°
میزان تحقق پیش بینی های مدیریت	۰/۹۱۳	۱۱/۰۵۹°	۱	۴۷/۵۶۰°	۰/۹۶۰	۱۳/۸۴۰°	۰/۹۲۵	۱۱/۶۲۶°	۰/۹۸۷	۱۷/۵۸۹°
جریان های نقدی شرکت	۰/۸۸۵	۱۰/۰۲۸°	۱	۵۵/۵۶۰°	۰/۹۶۲	۱۳/۹۸۶°	۰/۹۲۹	۱۱/۸۰۴°	۰/۹۸۷	۱۷/۵۲۰°
گزارش حسابرس	۰/۲۶۸	۱/۸۰۱°	۱	۱۵/۶۳۸°	۰/۶۴۲	۵/۴۲۹°	۰/۱۷۰	۱/۰۰۳°	۰/۶۸۹	۶/۰۵۳°
وضعیت سرمایه گذاری های شرکت و روند تحقق سود زیرمجموعه ها	۰/۸۹۸	۱۰/۴۷۳°	۱	۴۵/۵۴۰°	۰/۸۷۲	۹/۶۴۰°	۰/۷۸۰	۷/۵۰۹°	۰/۹۶۲	۱۴/۰۳۸°
روند رشد فروش در ده سال گذشته	۰/۳۱۸	۲/۲۲۲°	۱	۷/۳۹۹°	۰/۷۷۲	۷/۳۵۶°	۰/۰۷۵	۰/۲۱۵°	۰/۱۸۴	۱/۱۱۵°

* سطح معناداری ۹۵ درصد

افزون بر این، نتایج مندرج در نگاره (۴) حاکی از آن است که در خصوص اطلاع‌گزارش حسابرس بین علایق اطلاعاتی سرمایه‌گذاران در تیپ شخصیتی روان‌رنجورخویی در مقایسه با تیپ شخصیتی پایداری عاطفی (فرضیه اول) و تیپ شخصیتی توافق‌پذیری در مقایسه با تیپ شخصیتی ستیزه‌جویی (فرضیه چهارم) تفاوت معناداری وجود ندارد، اما در سایر تیپ‌های شخصیتی (فرضیه‌های دوم، سوم و پنجم) تفاوت‌های معناداری در خصوص میزان علایق اطلاعاتی سرمایه‌گذاران به این نوع از اطلاع وجود دارد.

همچنین، در خصوص اطلاع‌رشد فروش در ده سال گذشته بین علایق اطلاعاتی سرمایه‌گذاران در تیپ شخصیتی روان‌رنجورخویی در مقایسه با تیپ شخصیتی پایداری عاطفی (فرضیه اول)، تیپ شخصیتی توافق‌پذیری در مقایسه با تیپ شخصیتی ستیزه‌جویی (فرضیه چهارم) و تیپ شخصیتی وظیفه‌شناسی در مقایسه با تیپ شخصیتی بی‌مسئولیتی (فرضیه پنجم) تفاوت معناداری وجود ندارد، اما در سایر تیپ‌های شخصیتی (فرضیه‌های دوم و سوم) تفاوت‌های معناداری در خصوص میزان علایق اطلاعاتی سرمایه‌گذاران به این نوع از اطلاع وجود دارد.

نگاره (۵) میانگین نمرات علایق اطلاعاتی سرمایه‌گذاران فعال در بازار سرمایه با تیپ‌های شخصیتی مختلف را نشان می‌دهد. اطلاعات این نگاره مبین آن است که علاقه اطلاعاتی سرمایه‌گذاران به کدام یک از انواع اطلاعات در تیپ‌های شخصیتی مختلف بیشتر است.

به‌عنوان نمونه، میزان علاقه سرمایه‌گذاران در خصوص اطلاع سود هر سهم در تیپ شخصیتی روان‌رنجورخویی نسبت به تیپ شخصیتی پایداری عاطفی، بیشتر است. نکته جالب توجه در نگاره (۵) آن است که صرف‌نظر از تیپ‌های شخصیتی مختلف، تقریباً تمامی سرمایه‌گذاران به اطلاعات حجم معاملات با اشخاص وابسته و گزارش حسابرس علاقه بسیار بالایی دارند. اما در خصوص اطلاع مربوط به روند رشد فروش در ده سال گذشته سرمایه‌گذاران کمترین علاقه را به این نوع از اطلاع از خود نشان داده‌اند.

نگاره (۵): میانگین نمره سرمایه‌گذاران در خصوص علایق اطلاعاتی آنان با تیپ‌های

شخصیتی مختلف

نوع اطلاعات	روان رنجور خورنی	پایداری عاطفی	پرون‌گرایی	درون‌گرایی تازه	مشناتق نسبت به تجارت تازه	تجارت تازه	پرده‌پوش نسبت به	توافق‌پذیری	سبزی و جویزی	وظیفه‌شناسی	بی‌مسئولیتی
سود هر سهم	۴/۶۹	۳/۹۷	۴/۹۷	۳/۸۰	۴/۷۸	۳/۹۶	۴/۷۲	۴/۰۳	۴/۶۷	۴/۰۰	
نقدشوندگی بازار سهام شرکت	۵/۱۵	۵/۵۵	۴/۷۷	۵/۸۶	۵/۰۸	۵/۵۷	۵/۰۷	۵/۵۸	۵/۰۲	۵/۷۱	
روند رشد هزینه‌ها در ده سال گذشته	۵/۶۵	۴/۹۰	۶/۰۸	۴/۶۰	۵/۷۶	۴/۸۸	۵/۷۵	۴/۹۰	۵/۷۲	۴/۸۳	
وضعیت نقدشوندگی دارایی‌های شرکت	۴/۹۵	۶/۰۲	۳/۹۵	۶/۸۴	۴/۶۳	۶/۲۵	۴/۷۸	۶/۰۵	۴/۷۵	۶/۲۷	
حجم معاملات با اشخاص وابسته	۷/۳۳	۶/۶۰	۷/۹۹	۶/۰۶	۷/۴۷	۶/۵۴	۷/۴۹	۶/۵۳	۷/۵۱	۶/۳۷	
میزان تحقق پیش‌بینی‌های مدیریت	۶/۱۳	۷/۱۱	۵/۵۹	۷/۵۰	۶/۰۳	۷/۱۱	۶/۰۶	۷/۰۵	۶/۰۲	۷/۲۴	
جریان‌های نقدی شرکت	۵/۲۰	۶/۳۳	۴/۴۳	۶/۹۲	۵/۰۵	۶/۳۷	۵/۰۹	۶/۳۰	۵/۰۵	۶/۵۲	
گزارش حسابرس	۷/۰۶	۶/۸۵	۷/۲۷	۶/۶۸	۷/۱۴	۶/۷۹	۷/۰۵	۶/۸۹	۷/۱۳	۶/۷۶	
وضعیت سرمایه‌گذاری‌های شرکت و روند تحقق سود زیرمجموعه‌ها	۵/۵۱	۴/۵۹	۶/۰۴	۴/۲۱	۵/۵۴	۴/۶۶	۵/۵۰	۴/۷۲	۵/۵۸	۴/۵۱	
روند رشد فروش در ده سال گذشته	۱/۹۹	۱/۷۶	۲/۱۰	۱/۶۹	۲/۰۹	۱/۶۸	۱/۹۳	۱/۸۶	۱/۹۶	۱/۸۰	

نتیجه‌گیری

محیط بازار سرمایه در زمان حال حاضر بسیار رقابتی است. اکثر سهامداران و مدیران شرکت‌ها در تصمیم‌گیری‌های خود بر استفاده از الگوهای مالی و اطلاعات حسابداری استاندارد (سنتی) تاکید دارند و نوع شخصیت را که جنبه‌های روانی را لحاظ می‌کند، نادیده می‌گیرند. این در حالی است که گرایش‌های رفتاری سهامداران و مدیران می‌تواند بر استفاده آن‌ها در زمینه اطلاعات حسابداری مورد علاقه‌شان تأثیر بگذارد. این موضوع باعث شده تا تجزیه و تحلیل آثار انواع شخصیت بر بازار سرمایه بسیار مورد توجه قرار گیرد (احمد و حسن، ۲۰۱۶). در همین راستا، این پژوهش به مطالعه آثار تیپ‌های شخصیتی بر علایق اطلاعاتی سرمایه‌گذاران پرداخته است.

نتایج تحلیل‌های صورت گرفته در نگاره‌های (۴) و (۵) نشان داد که در مجموع تیپ‌های شخصیتی سرمایه‌گذاران عامل مؤثری بر علایق اطلاعاتی حسابداری آنان است و لذا فرضیه‌های اول تا پنجم پژوهش تأیید می‌شوند. در مجموع، این یافته با شواهد موجود در پژوهش‌های سوکان و بوکیک (۱۹۹۸)، دیواراج و همکاران (۲۰۰۸)، لین و انگک (۲۰۱۰)، برادران حسن‌زاده و همکاران (۱۳۹۲) و نادری و همکاران (۱۳۹۵) همخوانی دارد. همچنین، این نتیجه با توجه به میزان ریسک‌پذیری هر یک از انواع تیپ‌های شخصیتی سرمایه‌گذاران قابلیت توجیه دارد. یکی از ویژگی‌های تیپ‌های شخصیتی برون‌گرایی (در مقابل درون‌گرایی)، مشتاق نسبت به تجارب تازه (در مقابل پرده‌پوش نسبت به تجارب تازه)، وظیفه‌شناسی (در مقابل بی‌مسئولیتی) آن است که ریسک‌گریزتر هستند. همچنین، تیپ‌های شخصیتی روان‌رنجورخویی (در مقابل پایداری عاطفی) و توافق‌پذیری (در مقابل ستیزه‌جویی) نسبت به ریسک بی‌تفاوت هستند (واردی و آتش‌فراز، ۱۳۹۳).

طبق اطلاعات مندرج در نگاره‌های (۴) و (۵) سرمایه‌گذاران با تیپ‌های شخصیتی برون‌گرایی (در مقابل درون‌گرایی)، مشتاق نسبت به تجارب تازه (در مقابل پرده‌پوش نسبت به تجارب تازه)، وظیفه‌شناسی (در مقابل بی‌مسئولیتی) به اطلاعاتی همچون روند رشد هزینه‌ها در ده سال گذشته، حجم معاملات با اشخاص وابسته، وضعیت سرمایه‌گذاری‌های شرکت و روند تحقق سود زیرمجموعه‌ها و روند رشد فروش در ده سال گذشته علاقه بیشتری نشان داده‌اند.

دلیل این امر می‌تواند این باشد که یکی از ویژگی‌های مشترک این دسته از اطلاعات، رویکرد گذشته‌نگر و قابلیت اتکای به نسبت بالای آن‌ها است. با این حال، سرمایه‌گذاران با تیپ‌های شخصیتی درون‌گرایی (در مقابل برون‌گرایی)، پرده‌پوش نسبت به تجارب تازه (در مقابل مشتاق نسبت به تجارب تازه)، بی‌مسئولیتی (در مقابل وظیفه‌شناسی) بیشتر به اطلاعاتی همچون میزان تحقق پیش‌بینی‌های مدیریت و وضعیت نقد شوندگی دارایی‌های شرکت علاقه دارند، در این دسته از اطلاعات وزن ویژگی کیفی مربوط بودن نسبت به قابلیت اتکا بیشتر است. در مجموع یافته‌های این مطالعه در خصوص تیپ‌های شخصیتی برون‌گرایی، مشتاق نسبت به تجارب تازه و وظیفه‌شناسی با میزان پذیرش ریسک در تیپ‌های شخصیتی متفاوت قابل توجیه است، چرا که عموماً افراد ریسک‌پذیرتر به اطلاعات مربوط تر بهای بیشتر و افراد ریسک‌گریزتر به اطلاعات قابل اتکاتر بهای بیشتری می‌دهند.

نکته جالب توجه دیگر یافته‌های این پژوهش آن است که علی‌رغم توجه بیشتر سرمایه‌گذاران دارای تیپ‌های شخصیتی ریسک‌گریزتر به اطلاع‌گزارش حسابرسی، تمام سرمایه‌گذاران با هر نوع تیپ شخصیتی توجه بالایی به این نوع اطلاع می‌کنند. دلیل چنین موضوعی می‌تواند ناشی از نقش اعتباردهی حسابرس به صورت‌های مالی باشد. به گونه کلی، افراد به اطلاعاتی که از قابلیت اتکای بالایی برخوردار باشد، توجه بیشتری می‌کنند و از آنجا که گزارش حسابرسی توسط فردی مستقل از شرکت تهیه شده و نظارت بر کار حسابرسان توسط جامعه حسابداران رسمی ایران به نسبت بالا است، سرمایه‌گذاران این نوع از اطلاع را مهم و با ارزش می‌دانند.

مطابق با نگاره (۴) موضوع در خور توجه دیگر، روند رشد فروش در ده سال گذشته به عنوان اطلاعی است که کمتر مورد توجه سرمایه‌گذاران با هر نوع تیپ شخصیتی قرار گرفته است.

در توجیه این یافته می‌توان گفت که در دو سه دهه اخیر به دلیل مسائل سیاسی، کشور ایران مورد تحریم‌های اقتصادی شدیدی قرار گرفته است. این موضوع باعث شده که نوسانات فروش شرکت‌ها بیشتر از آن که در کنترل شرکت باشد، در بیشتر مواقع به دلیل مسائل کلان اقتصادی-سیاسی (مانند تحریم‌های اقتصادی و تورم) اتفاق افتاده باشد. لذا در چنین وضعیتی، سرمایه‌گذاران به این نوع خاص از اطلاعات که عموماً ناشی از مسائل خارج از کنترل شرکت‌ها می‌باشد، توجه چندانی نمی‌کنند. همچنین بر اساس نتایج به‌دست آمده پیشنهاد

می‌شود که سرمایه‌گذاران، تحلیل‌گران و مشاوران مالی، نهادهای قانون‌گذار و سایر تصمیم‌گیرندگان در الگوهای تصمیم‌گیری خود که مبتنی بر اطلاعات است، تیپ‌های شخصیتی افراد را لحاظ کرده تا بتوانند تصمیم‌های بهتری اتخاذ کنند. همچنین به حسابداران شرکت‌ها پیشنهاد می‌شود که در خصوص ارائه اطلاعات به گروه‌هایی که شناخت کافی در خصوص شخصیت آنان دارند، با توجه به تیپ شخصیتی آنان، اطلاعات مورد علاقه آنان را که در این پژوهش مشخص شد، به آنان ارائه کنند.

همچنین، با توجه به این که سرمایه‌گذاران ایرانی به اطلاعات مربوط به گزارش حسابرس و حجم معاملات با اشخاص وابسته توجه بالایی می‌کنند، پیشنهاد می‌شود که سازمان حسابرسی به عنوان متولی قانون‌گذاری در حسابداری در ایران و جامعه حسابداران رسمی ایران به عنوان نهاد ناظر بر کار حسابرسان، توجه بیشتری در این خصوص لحاظ کنند؛ به عنوان نمونه استانداردهای حسابرسی مرتبط با رسیدگی به حجم معاملات با اشخاص وابسته را با جزئیات بیشتر و دقیق‌تری ارائه کنند.

همچنین، به پژوهش‌گران آینده پیشنهاد می‌شود که به بررسی نقش عوامل فردی (مانند جنسیت، سن، تجربه، تحصیلات) در تعامل با تیپ شخصیتی در تعیین علایق اطلاعاتی سرمایه‌گذاران بپردازند، دلیل طرح چنین موضوعی آن است که نتایج پژوهش احمد و حسن (۲۰۱۶) نشان داد که برخی از ویژگی‌های فردی سرمایه‌گذاران (مانند جنسیت آنان) در تعامل با تیپ شخصیتی آنان می‌تواند بر تصمیم‌های سرمایه‌گذاری آنان موثر باشد. افزون بر این، بررسی نقش تیپ‌های شخصیتی مدیران و حسابداران شرکت‌ها در پذیرش و به‌کارگیری سیستم‌های اطلاعاتی مختلف، نظیر سیستم‌های نوین بودجه‌ریزی (مانند بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد)، سیستم‌های بهیابایی بر مبنای فعالیت و سیستم‌های ارزیابی عملکرد مدیریت موضوع دیگری است که پیشنهاد می‌شود.

پی نوشت

۱	Neuroticism	۲	برای این کار، لیست ۴۰ نوع مختلف اطلاعات به ۵۴ نفر از استادان و صاحب نظران حسابداری و اقتصاد ارسال شد.
۳	Extrovert	۴	Emotional Stability
۵	Openness	۶	Introvert
۷	Agreeableness	۸	Curtains
۹	Irresponsible	۱۰	Conscientiousness

منابع

- برادران حسن زاده، رسول؛ فتاحی اصل، بهرام؛ ابوالحسن زاده، سودا. (۱۳۹۲). بررسی تأثیر تیپ‌های شخصیتی حسابرسان بر محتوای گزارش حسابرسی. *دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت*، ۲ (۶)، ۸۹-۱۰۰.
- تلنگی، احمد. (۱۳۸۳). تقابل نظریه نوین مالی و مالی رفتاری. *تحقیقات مالی*، ۶ (۱)، ۳-۲۶.
- عرب مازار یزدی، محمد؛ مسیح آبادی، ابوالقاسم. (۱۳۸۳). ادراک اطلاعات حسابداری، قضاوت نسبت به آن‌ها و اتخاذ تصمیمات سرمایه گذاری. *مطالعات تجربی حسابداری مالی* (۵)، ۹۵-۱۳۰.
- سعدی، رسول؛ قلی پور، آراین؛ قلی پور، فتنه. (۱۳۸۹). بررسی اثرات شخصیت سرمایه گذاران و خطاهای ادراکی در سرمایه گذاری آن‌ها در بورس اوراق بهادار تهران. *تحقیقات مالی*، ۱۲ (۲۹)، ۴۱-۵۸.
- سعیدی گراگامی، مسلم؛ ناصری، احمد. (۱۳۹۶). تأثیر تیپ شخصیتی بر قضاوت حرفه‌ای حسابرس در تخصیص بودجه زمانی به حساب‌های حاوی برآورد. *دوفصلنامه حسابداری ارزشی و رفتاری*، ۱۲ (۳)، ۱۸۴-۱۶۹.
- روغنی زاده، مرجان. (۱۳۹۵). عوامل، ویژگی‌های رفتاری و تیپ شخصیتی مؤثر بر تصمیم‌گیری سرمایه گذار در بورس اوراق بهادار. *مطالعات اقتصاد، مدیریت مالی و حسابداری*، ۲ (۱۰۳-۹۲)، ۱۱۶-۸۵.
- مدرس، احمد؛ حصارزاده، رضا. (۱۳۸۷). کیفیت گزارش‌گری مالی و کارایی سرمایه گذاری. *فصلنامه بورس اوراق بهادار*، ۲ (۸۵-۱۱۶).
- منصورفر، غلامرضا؛ پیری، پرویز؛ ضیایی، رضا. (۱۳۹۴). مدل‌سازی رفتار نوسانات بازده شرکت‌های بورس اوراق بهادار تهران با به کارگیری رهیافت تحلیل عامل. *مجله پیشرفت‌های حسابداری*، ۱ (۷)، ۲۰۲-۱۶۷.

نادری، سپیده؛ بنی‌طالبی دهکردی، بهاره؛ غضنفری، احمد. (۱۳۹۵). بررسی تأثیر تیپ‌های شخصیتی A، B، C و D حساب‌رسان بر محتوای گزارش حسابرسی. *دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت (۲۰)*، ۷۱-۸۶.

نمازی، محمد. (۱۳۹۵). *حسابداری مدیریت استراتژیک: از تئوری تا عمل*. چاپ اول، جلد اول، انتشارات سمت.

نمازی، محمد. (۱۳۸۲). نقش پژوهش‌های کیفی در علوم انسانی. *مجله جغرافیا و توسعه*، ۱، ۶۳-۸۷.

نمازی، محمد؛ و ابراهیمی، شهلا. (۱۳۹۱). بررسی ارتباط بین ساختار رقابتی بازار محصول و بازده سهام. *فصلنامه دانش حسابداری مالی*، ۱، ۹-۲۷.

نمازی، محمد؛ شمس‌الدینی، کاظم. (۱۳۸۶). بررسی سازه‌های مؤثر بر دقت پیش‌بینی سود توسط مدیریت شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *مجله توسعه و سرمایه*، ۱، ۱-۲۵.

ناظمی اردکانی، مهدی؛ حکمتی، فاطمه. (۱۳۹۴). بررسی چسبندگی هزینه‌ها در شرکت‌های دارویی پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *حسابداری سلامت*، ۴، ۷۷-۹۶.

نمازی، محمد؛ رستمی، نورالدین. (۱۳۸۵). بررسی رابطه بین نسبت‌های مالی و نرخ بازده سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۴۴، ۱۰۵-۱۲۷.

Ahmad, M. and A. Hassan. (2016). Impact of Investor Personality Types with interaction Effects of Demographics on Investment Behavior: Evidence from Pakistan. *Pakistan Journal of Commerce and Social Sciences*, 10 (3) , 638-658.

Arab Mazar Yazdy. M; A. MassihabadeeAbadi. (2005). Perception of Accounting Information Judgment on them and Investments Decisio. *Empirical Studies in Financial Accounting*. 2 (5) , 95-130. (In Persian)

Bansal, G. , Zahedi, F. M. and D. Gefen. (2016). Do context and personality matter? Trust and privacy concerns in disclosing private information online. *Information & Management*, 53, (1) , 1-21 .

Baradaran Hassanzade. R; Fatahi, B. A; S. Aboalhasanzadeh. (2014). The Study of the Effects of Auditors' personality types On the Report Content. *Journal Management System*. 2, 89-100. (In Persian) .

Bruns, William J. Jr. (1968). Accounting Information and Decision Making: Some Behavioral Hypotheses. *The Accounting Review*. 2, 469-480 .

Ching Lin, M. y and C. S Ong. (2010). Understanding Information Systems Continuance Intention: A Five-Factor Model of Personality Perspective. *Pacific Asia Conference on Information Systems* .

- Daie, M. S. and S. Hasnan. (2012). Related Party Transactions and Earnings Quality: Moderating Effect of Corporate Governance. *Colloquium on Humanities, Science & Engineering Research* .
- Devaraj, S. Easley, R. F. and J. Michael Crant. (2008). How Does Personality Matter? Relating the Five-Factor Model to Technology Acceptance and Use. *Information Systems Research*, 19 (10) ,93-105.
- Fosu, S. , Danso, A. , Ahmad, W. and W. Coffie. (2016). Information asymmetry, leverage and firm value: Do crisis and growth matter? *International Review of Financial Analysis*, 46, 140-150 .
- Gholamreza Mansourfar, G; Piri,P and Reza Ziyaei. (2015). Modeling the Behavior of Tehran Stock Exchange Firm Returns Using Factor Analysis Method. *journal of Accounting Advances*, 7 (1) , 163-196. (In Persian) .
- Gutnik, L. A. , Hakimzada, A. F. , Yoskowitz, N. A. and V. L. Patel. (2006). The role of emotion in decision-making: A cognitive neuroeconomic approach towards understanding sexual risk behaviour. *Journal of Biomedical Informatics*, 39 (6) , 720-736.
- Gunn, J. L. , Hallman, N. and J. Pittman (2017). The Importance of Information Asymmetry to Auditor Choice, Audit Fees, and Going Concern Opinions: Evidence from Exploiting Exogenous Shifts in Analyst Coverage, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2967125>.
- Hendriksen, E. S .and M. F. Van Breda. (1992). Accounting Theory, 5th edition. United States of America: IRWIN, Inc .
- Hodnett, K. ; Hsieh, H. H. ; and P. V. Rensburg (2012). Nonlinearities in Stock Return Prediction: Evidence from South Africa. *Journal of Applied Business Research*, 28, (6) , 1253-1273 .
- Jiang, F. , Ma, Y. and B. Shi. (2017). Stock liquidity and dividend payouts. *Journal of Corporate Finance*, 42, 295–314.
- Kahneman, D. & Tversky, A. (1973). On the Psychology of Prediction. *Psychological Review*, 80, 237-251 .
- Khan, S. ; Bradbury, M. E. ; and S. M. Courtenay. (2014). Value Relevance of Comprehensive Income. *Financial Markets & Corporate Governance Conference*, Queensland University of Technology, 1-43 .
- Modarres, A and R, Hesarzade. (2009). Financial Reporting Quality and Investment Efficiency. *Quarterly Journal of Securities Exchange*, 1, (2) , 85-116..

- Naderi, S; Banitalebi Dehkordi, B and Ahmad Ghazanfari. (2017). The effect of personality types A, B, C and D auditors on the content of the audit report. *Journal Management System*, 5, (20) , 71-86. (In Persian).
- Namazi, M. (2015). Strategic Management Accounting: From Theory to Practice. First Edition. *The Organization for Researching and Composing University Textbooks in the Humanities* (SAMT). (In Persian).
- Namazi, M and SH, Ebrahimi. (2014). (Translator). Advanced Management Accounting. *First Edition Shiraz University Press*. (In Persian).
- Namazi, M. (2004). The Role of Qualitative Research in Science human. *Geography and Development Journal*. 1, 63-87. (In Persian).
- Namazi, M and Rostami, N. (2006). Investigating the relationship between financial ratios and stock returns of companies accepted in Tehran Stock Exchange. *Journal of The Accounting and Auditing Review*, 13, (2) , 105-127. (In Persian).
- Namazi, M and K, Shamsodini. (2008). Investigating the Effective Structures on Predictability of Profit by Management of Companies Accepted in Tehran Stock Exchange. *Journal of Development and capital*, 1, 1-25. (In Persian).
- Namazi, M and SH, Ebrahimi. (2012). Investigating the Relationship between Product Market's Competitive Structure and Stock Return of the Listed Companies on the Tehran Stock Exchange. *Journal Empirical Research of Financial Accounting*, 02, (3) , 9-27. In Persian .
- Prommin, P. , Jumreornvong, S. , Jiraporn, P. and S. Tong. (2016). Liquidity, ownership concentration, corporate governance, and firm value: Evidence from Thailand. *Global Finance Journal*, 31, 73-87 .
- Prue, B. , Stem, L. D. , Hurley, P. , Catto, G. , Young, D. and J. Pfautz. (2015). Application of Personality Theories for the Design and Development of Cross-cultural Decision-making Tools. *Procedia Manufacturing*, 3,4006-4013 .
- Rebugio, A. B. (2013). Bias and Perception: How it Affects Our Judgment in Decision Making and Analysis. *Small Wars Journal*, July, pp. 1-10.
- Rodgers, W. and T. Housel. (1987). The Effects of Information and Cognitive Processes on Decision Making. *Accounting and Business Research*, 69 (1) , 67-74.
- Roghanizade, M. (2016). Factors, Behavioral Characteristics and Personality Type Affecting Investor's Decision in the Stock Exchange.

- Economic studies, financial management and accounting*. 2, (3) , 92-103. In Persian .
- Santos, D. D. (2015). Personality and Economics. *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences (Second Edition)* , 780-786 .
- Sadi;R. gholipour,A and F, Gholipour. (2010). The effects of investor personality and perceptual bias in Tehran stock exchange. *Journal of Financial Research*, 12, (29) , 41-58. (In Persian).
- Saeidi, M and A. Nasser. (2017). The Impact of Personality Type on the Professional Judgment of the Auditor in Allocation of Time Budget on Estimated Accounts. *Journal of Valued & Behavioral Accountings*. 2, (3). 169-184. In Persian .
- Socan, G. and V. Bucik. (2015). Relationship between speed of information-processing and two major personality dimensions — Extraversion and neuroticism. *Personality and Individual Differences*, 25, (1) , 35-48 .
- Talangi, A. (2004). The Controversy of Modern Financial and Behavioral Finance. *journal of "Financial Research*. 6, (1) , 3-26. In Persian .
- Vaassen, E. H. J. , Baker, C. Richard and Hayes, Rick Stephan. (1993). Cognitive styles of experienced auditors in the Netherlands. *The British Accounting Review*, 25 (4) , 367-382.
- Westerlund, J. and P. Narayan. (2015). A Random Coefficient Approach to the Predictability of Stock Returns in Panels. *Journal of Financial Econometrics*, 13, (3) , 605-664 .
- Yao, T. ; Yu, T. ; Zhang, T. ; and S. Chen. (2011). Asset Growth and Stock Returns: Evidence from Asian Financial Markets. *Pacific-Basin Finance Journal*., 19, (1) , 115–139 .
- Zadra, J. R. and G. L. Clore. (2011). Emotion and Perception: The Role of Affective Information. *Wiley Interdisciplinary Reviews: Cognitive Science*, 2, (6) , 676–685.